

KMETOVALEC.

Glasiló ces. kralj. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Ureduje Gustav Pirc, tajnik družbe.

Izhaja 1. in 15. vsaki mesec. — Udje c. kr. kmetijske družbe dobivajo list brezplačno, a neudje plačajo s poštnino vred 2 glđ. na leto. Naročila naj se pošiljajo c. kr. kmetijski družbi, ali pa dotičnim podružnicam.

Štev. 15.

V Ljubljani, 1. avgusta 1886.

Leto III.

Paša živine in naši srenjski pašniki v ravninah.

(S posebnim ozirom na Dolenjsko.)

Spisal V. Rohrman.

(Dalje.)

Pašniki dajejo nam tudi sigurnejše potrebno krmo čez poletje, kakor pa polje. Znano je, da nam lahko suša ali prehudi mraz ali miši popolnoma uničijo deteljo, ki je navadno glavna krma pri poletni hlevski reji. In v kako zadrego pride kmetovalec, če ima živino, krme pa ne. Kdor ni tega doživel, ne zna soditi. Resnično je, da je dosti slabše, če nima kmetovalec krme za svojo živino, kakor če nima denarja, kajti krma se dostikrat še za denar ne dobi. Zraven navedenih koristi, ki jih dajejo dobri pašniki, imamo tudi še to, da se za pašnike lahko rabijo prostori, ki bi se na drugi način vspešno izkoristiti ne dala.

Izkušenosť uči, da nadkriljujejo koristi paše v gotovih gospodarskih položajih znatno koristi hlevske reje čez poletje. In ozirom se malo na kraje, kjer je živinoreja na najvišji stopinji in steber narodnega blagostanja! Mar li ne vidimo, da se v istih goni živina na pašo in da je v takih krajih še izvirna plemenska živina domá, po kateri tako radi segajo živinorejci in jo vpeljujejo za zboljšanje svoje domače živine? Li ne nahajamo na Angleškem, Holandskem, Švici itd. teh razmer? Na Nemškem in severni Avstriji so močno v zadnjih desetletjih opustili pašnike in prešli k celoletni hlevski reji; ali dandanes se število kmetovalcev od leta do leta množi, kateri se vjemajo v mislih z nami in spoznavajo veliko važnost in korist pašnikov za vspešno živinorejo, osobito sedaj, ko praktični kmetovalci povsod tožijo o draginji ročnega dela, ki močno znižuje vsakeletne dohodke.

Vse, kar sem tu navajal, velja pa le za dobre in umno oskrbovane pašnike, kakoršni pa niso naši srenjski pašniki ali gmajne. To razpravljati hočem prihodnjič, in sicer gledé njih porabe za bodočnost v dosego večjega užitka iz njih.

Naši srenjski pašniki ali gmajne, kakor jih ljudstvo imenuje, nam ne dadó dovoljnih dohodkov in takega užitka, kakoršnega sem zadnjič podrobneje navajal. Korist, katero vživamo dandanes iz naših srenjskih pašnikov, je povsem nezadostna; njih vrednost je toraj le mala in nerazmerno manjša, kakor vseh ostalih kultur.

Vsaj se pa res živina po naših gmajnah le revno pase in redi. Da! V večini naših razmer lahko rečemo, da je ravno toliko vstreženo živini, če jo gonimo po končani zimski hlevski reji na pašo, kakor da bi se šlo „iz dežja pod kap“. Navadno imamo radi naše nebrižnosti in malomarnosti gmajne, ki so le pičlo obraščene s pritlično travo tako, da žival komaj muli. In še ta trava nima nobene spodraščljivosti, sosebno če je leto suho. Šopiri se in gospodarji po teh gmajnah pa vsakovrstno pritlično grmičje, kakor brinj, črni trn itd., potem sitna in škodljiva plevelna zelišča, kakor gladež, osat, podlesek itd. Kjer je pa lega pašnika močvirna, rodé se zopet na škodo le kisle trave, kakor ločnice, bici in razne druge ojstrice. Ruša je toraj jako revna in postaja leto za letom slabša. Ni se nam tegadel čuditi da se živina po takih praznih gmajnah le revno preživi, vsaj so iste v pravem pomenu besede le gole „pušče“ — zemljišča, za kojih obdelovanje in oskrbovanje se živ človek ne briga. Na takih pašnikih se živina le v prvem času paše malo boljše počuti, ko pride namreč iz zaduhlega hleva in pičle zimske reje na prosto, na sveži zrak in do frišne trave. Prvi čas se še tudi parkrat najé, pozneje pa navadno le lačna sém ter tjà tava in hodi lačna domu, to še posebno, če je poletje suho. S takim tavanjem pa zgubi živina res na mlečnosti in shodi le rušo, da je še manj spodraščljiva.

Te gmajne pa niso le na sebi — to je, v dajanji užitka — toli revne in slabe za pašo živine; marveč se tej nepovoljnosti pridruži še nespameten način njih porabe za pašo. Tu se nažene vsa možna domača živina na kup: goveda, konji, prešiči, ovce, gosi itd. in prepušča vse nedoraslim otrokom v varstvo in nadzovanje!

Kaj so temu posledice? Nerazumni otroci kot pastirji se po gmajnah le zbirajo sebi v zabavo, mesto da bi varovali živino. Vsako drugo početje jim je mar, le živina ne! Tu se igrajo, razgrajajo, se pohujšujejo, preklinjajo in navadijo vseh slabih нрав in napak, ki rade obvisé in kvarijo pozneje doraslega človeka; tu kurijo in se vadijo krasti, kar jim je pri roki, kakor koruzo, krompir, sadje itd. — s kratka, naše gmajne so prava zavetišča za pohujšanje otrok.

Živina pa sama sebi prepuščena sili in vhaža rada po naravnem nagonu na bližnje senožeti ali njive v škodo, ker jih popase. In naj jo ugleda pastirček! To ti vpije, preklinja in neusmiljeno pretepa ubogo in nedolžno žival! kar bi sam zaslužil, prenašati mora

žival. Na ta način se stvari le škoduje! Kolikokrat ne izvirajo tudi sovraštva med sosedi in pravde radi tega? Taka paša ne prinaša primernega dobička! Količkaj skrben kmetovalec se pa tudi ne more in ne sme z užitkom iz današnjih gmajn zadovoljiti! Osobito način porabe naših gmajn nas kaže pred svetom še jako zaostale v splošnem napredku. Kako pa zares te prazne in v nekaterih krajih toli obsežne gmajne žalijo srce zavednega človeka, sosebno tujca, ko pride v naše kraje. Čudeč vpraša se vsak, je li to mogoče, da se še dandanes toliko slabo obdelanega in slabo vporabljenega sveta v nas nahaja, ki bi lahko dajal, če bi se umno obdeloval, prave in lepe dohodke? In pritrđiti mu moramo!

Če so nam naši predniki take pašnike zapustili, je gotovo škoda in nezmysel, da jih tudi mi nadalje obdržimo, če sprevidimo, da si iste lahko boljše izkoristimo. Vsaj lahko svojevoljno ravnamo in delamo, kar spoznamo za pravo, dobro in koristno! Trdovratno držati se starih navad, postaja sedaj, ko vse napreduje, čedalje bolj škodljivo! Kar sami ne vemo in ne znamo, ker nismo še skušali ali za skušeno podedvali, lahko poslušamo in se učimo od istih, ki dovršene izkušnje v enakih razmerah, kakoršne so v naših pokrajinah, v naukih podajajo in splošno rabljiva vodila umnega gospodarjenja nasvetujejo.

Posebno Dolenjci zaostajamo; deloma smo temu sami krivi, deloma pa razmere, v kojih živimo. Potrebe za vsakdanje življenje nam naraščajo od dneva do dneva. Tarnati in jadikovati umemo dobro, ko nas težijo vsakovrstna bremena; toda mi se istih povsem ne zavedamo, vsaj smo še vedno lahkoživni in se ne poprimemo z vso resnobo in skrbnostjo niti tega, kar zahteva splošni napredek! In za koliko bi se lahko okoristili s tem, da bi začeli vestno in skrbno gospodariti in skušati povsod in iz vseh zemljišč povekšati letne dohodke, kar bi se včasih doseglo lahko z neznatnim trudom, z neznatnimi stroški. Držimo se resničnega izreka, ki slovê: „Srečno je vendar, če tam, kjer je rastle ena bilka, sedaj dve rastete“.

In zares nam mora biti v prvi vrsti ležeče na tem, da si umno izkoristimo zemljo in prizadevamo toraj dohodke iz nje povekšati.

Kakop a naj iz današnjih srenjskih pašnikov povekšamo dohodke?

Dvojna je pot, ki nas dovêde do boljših užitkov iz sedanjih gmajn in sicer, da jih ali razdelimo med posestnike „srenjčane“, ali pa da iste v primerni meri obdržimo, in z umnim obdelovanjem in oskrbovanjem naredimo bolj dobičkonosne, kakor so sedaj.

Kakor znano, začeli so se dandanes pri nas pašniki deliti med srenjčane, kateri poljubno gospodarijo z odmerjenimi deli. Ne oziraje se na obstoječe razmere naših okrajev, v katerih so bile povod uže izvršenim razdelitvam pašnikov, prašati se hočemo tu: *jeli za naš gospodarski položaj umnejše in boljše, da razdelimo pašnike in spremenimo v druge kulture, ali pa, da jih obdržimo še na dalje v primerni meri ali obsežnosti za pašo naše živine?*

Naše pašnike — oziram se posebno na Dolenjsko — po katerih se dandanes še čez celo poletje, to je, kakor hitro sneg skopni in noter do pozne jeseni, do novega snega živi, ne moremo meni nič tebi nič opustiti in jih premeniti v druge kulture, kakor se za to oblastva in nekateri živo pogajajo. Taki prevrat v dosedanem gospodarjenju bi slabo ustregel našemu kmetovalcu in bi bil v zleh nasledkih preobčutljiv za naš gospodarski položaj.

Iz stališča narodnega gospodarstva nahajamo v nas še razmere, ki opravičujejo pašnike — ne menim

pušče — in jih bodo opravičevale še nekaj časa. Naše krajevne, kakor posebno gospodarske razmere se morajo toraj prej še v marsikaterem oziru premeniti, to je, zboljšati, predno bi bilo umeščeno, sedanje pašnike popolnem opustiti.

Dokler bode Dolenjci še tako slabo situirani gledê občl, to je, dokler smo brez železnice in dobrih cest; dokler ne postane naša pokrajina bolj obrtna; dokler se promet ne oživi in nam ne odkrije novih virov za dohodke; dokler nam tuji kraji uničujejo domačo kupčijo z našimi pridelki in se ti le slabo zvêdejo in spečajo ali jih pa niti v denar spraviti ne moremo; dokler boê zemlja vsled naštelega toliko vredna, kakor jo dandanes cenimo; dokler bode mo prirodnine nerazmerno drago pridelovali, to je, dokler nam hočejo stroški za pose in delavec vsakoletne dohodke blizo požreti; dokler bode mo imeli toliko delalnih moči na ponudbo in tako površne in slabe, kakor dandanes, tako dolgo smatram, da se pašniki v primerni obsežnosti opravičeno obdržê, osobito ko vidimo, da je glavna „beratija“ na naših somenjih ista sê živino in da je naša pokrajina travorodna. V takem gospodarskem položaju moramo biti še varčni z delom in kapitalom in imeti tegadel tudi kulture, kojih obdelovanje kolikormožno malo stane in katere nam dajejo dobre in sigurne, to je, od vremenskih uim in nezgod, kakor tudi družih škodljivih vplivov, ki so nas začeli v zadnjem času dobro, ker neusmiljeno pretepati in nam nadalje pretijo, nezavisne dohodke.

Da so pašniki iste kulture, ki zahtevajo sploh najmanjše stroške za obdelovanje in dajejo pri tem najsigurnejše dohodke in kateri so tem priporočljivejši in važnejši za nas, čem vspešnejša naj bi bila naša živinoreja v sedanjih časih, ko naj je ista glavni vir naših dohodkov iz gospodarstva — je istina!

V današnjih okolnostih je dosledno prav, da si toraj še in v primerni meri pašnike obdržimo. S tem pa stopi na nas kmetovalce važna naloga, da začnemo pašnike rastočim našim bremenom in težnjam, kakor tudi namenu samemu primerno zboljševati, to je povekšati užitek iz njih s pomočjo umnega obdelovanja in oskrbovanja, kar razpravljati mi ostane naloga za prihodnjič.

Prîde pa uže še čas, ko se bodejo sedanje žalostne razmere obrnile na boljše, ko bode tudi za nas na mestu in boljše, pašnike na splošno v ravninah opraviti in predelati v kulture, ki se bodo še bolj splačale, ko bode mo prisiljeni sê zemljo še bolj varčni biti in si vsak košček zemlje v največjo prid obračati. Zato bode treba opreznega in doslednega dela, krepke volje, kakor tudi več prometnega kapitala, kakor ga imamo dandanes v svrhu gospodarjenja.*)

Če postanemo Dolenjci še varčni, vestni in pridni v delu, zmerni v življenju, kakoršne lastnosti odlikujejo Vipavca, tem lažje in vspešnejše se bode mo borili in prenašali današnja bremena.

Naše srenjske pašnike smo do dandanes popolnoma v nemar in opešati pustili; prizadevati si moramo toraj, da sedanje piêle dohodke povekšamo s zboljšanjem, vsakoletnim umnim obdelovanjem in umno porabo pašnikov in vkrenemo vse, kar je v to potrebnega in izpeljivega. Sicer se je

*) Temu bodo znatno pripomogle o svojem času tudi „posojilnice“, ako se po pričetem vzgledu pomnožê in začnô blagouosno svoje delovanje, ki bodo gotovo v prid splošni blaginji, kakor osobito v prosep kmetijstva; vsaj nam enaki zarodi družih dežel prepričevalno kažejo, da so oni kaj važna sredstva za vspešno povzdigo kmetijstva, ker si kmetovalci lahko v stiski z odrajtavanjem zmérnih obresti izposodijo potrebni denar za gospodarjenje, za poplačanje davkov itd.

uže mnogo pisalo o tem in nasvetovalo umno obdelovanje pašnikov, vendar in gotovo ne bode odveč, ako tudi tu podam pota, po katerih naj bi v prihodnje hodili. V splošnem morajo se srenjski pašniki v sledečem izboljšati:

Vsi mokrotni, posebno pa močvirni prostori naj se osušijo. Lege pašnika, v katerih zaostaja voda, rodijo le kisle in ojstre trave in škodljiva želišča; hranitba na takih pašnikih živini ne more biti vspešna — vsaj ji je taka paša večkrat toliko škodljiva, da ji sledijo razne bolezni. Sicer živina kaj nerada uživa kisló pičo in jo mora le glad k tej prisiliti. Na takih legah je nujna potreba, da se preobilna in zastajajoča voda odpelje. V to vrežejo se po padu pašnika potrebni jarki, katere je najboljšje pokriti, ker jih živina sicer hitro shodi in zasuje; kolikokrat se pa tudi ne zgodi, da živina po neprevidnosti v jarek pade in se telesno poškoduje?

Pokriti jarki ali podzemeljski odtoki za vodo res več stanejo; za to pa imajo toliko več prednosti kakor nepokriti.

Kolikokrat bi v naših razmerah zadostoval samo eden primerno izpeljan jarek in konec bi bilo zastajoče mokrote in tolikanj škodljivih vpljivov iste. Če odpeljemo preobilno močo, zataramo kisle trave na paši, ki počasi posahnejo in zginejo, ker smo jim odvzeli v obilni mokroti potrebni pogoj za življenje. Mesto njih pa se zarodijo prave, sladke trave. Dase osušeni prostori hitreje zarastejo, je najboljšje, da se na spomlad, kakor hitro sneg skopni, ruša popali, krepko z brano prevlači in pozneje s travo obseje. Tako si lahko dosedaj neporabljive lege pašnika predelamo v trajno dobre.

Pašniki naj se namenu primerno trebijo, čistijo in obdelujejo. Iz sedajnih gmajn odpraviti moramo vse nepotrebno germičevje in škodljiva in plevelna zelišča, katera kradejo prostor in živež ruši in so priljubljena gnjezda vsako vrstnim pašni živini nadležnim in škodljivim mrčesom. Tako trebljenje se je dosedaj pri nas popolnem pogrešalo, dasiravno so naše gmajne, počez prepregnene s to neplodno šaro, toliko potrebne, da bi jih očistili. Poruvanje škodljivih zelišč izvrši se najboljšje na spomlad.

Ravno tako iztrebiti moramo mah, katerega je čedalje več po naših gmajnah; mah je kaj škodljiv, ker je sam na sebi nevžiten a izpodriva in zatira, kjer se je vgnjeznil, kaj hitro boljše travo.

Tudi kamenje moramo iz pašnikov pospraviti ker nam je le za škodo, če leži sem ter tje po pašniku. Naj se pridno pobira in stavi v kupe. Rabi se to kamenje kaj dobro pri napravi podzemeljskih odtokov za vodo, ker se z njim napolnujejo jarki; rabi se ga tudi lahko za ogradenje pašnika.

Krtine moramo na spomlad poravnati in raztrositi po pašniku. Raztrošene krtine gnojé kolikor toliko pašnik. kedar iste dež izpira; to se pa ne zgodi, če krtine nedotaknjene pustimo na mestu ležati, katere se zraven tega le počasi zarastejo in delajo površje ruše kupčasto.

Živalski odpadki naj se po možnosti razdele, da se ne zatara ruša pod njimi in se zadržuje preho-botna rast trave okolo istih. Okolu kravjeka kaj bujno izraste kolobar trave, katerega živina le povoha a se ga ne dotakne, ker ji je zopern. Živalski odpadki naj se pa sproti ne raztrošajo, ker se s tem onesnaži trava, katere živina ne vživa. Raztrosijo naj se odpadki še le potem, ko smo prostor popasli in na ta kos vsaj nekaj časa ne bodemo gonili živine. Le na ta način se gnojilna vrednost odpadkov še v naj večí meri doseže. Enako umno tudi ravnamo, če nabiramo odpadke in znosimo na kup za napravo komposta, s kte-

rim se pašnik gnoji. Na mestih, kjer je ruša pašnika zelo opešala, ker smo s prevlečenjem v spomladi mah iztrebili in sploa na golih prostorih, naj se ruša po možnosti pomladi in zboljša s tem, da se z nova zaseje. Tako zboljšaaje ruše izvršuje se lahko polagoma t. j. da se po okoliščinah in sredstvih kos za za kosom izboljša. Če ni ta povsem plodunosen trud končan v enem letu, izpeljano je delo vendar lahko v več letih — vspeh nam ne izostane! Pašnik naj se umno rabi, prav popasé. Na ta način si mi lako najizdatnejše izkoristimo pašnik. Mi ne smemo, kakor je to dandanes navada, živine na paši sleherni dan po celem pašniku preganjati, ker se s tem preveč krme zgubi. Pašna živina hodi po naravnem nagonu za pašo, ktera ji je najbolj všeč; za borno obraščene prostore pašnika se manj zmeni in išče le boljših; s takim tavanjem pa živina preveč shodi in stepta. Ravno tako je večkrat napačno, da se vsamožna pašna živina skupno pase, ker se trata pašnika neenakomerno popase in slabše izkoristi.

Red v paši je neobhodno potreben, ker se sicer veliko klaje po nepridnem potrati in živina pri tem le slabo hrani — kar oboje gotovo ni gospodarno.

Tegadel moramo pašnik namenu primerno rabiti. Razdeliti ga moramo po jakosti ali dobroti za porabo po baži pašne živine, toraj v pašnik za goved, pašnik za ovce, pašnik za prešiče itd. Najboljšje lege in najbolj obraščeni prostori pašnika odločijo naj se za pašo goveji živini, suhe lege odmerijo naj se ovcam in žebetom, mokrotni prostori pašnika pa prešičem.

Nadalje naj se živina ne goni vsak dan po celem pašnem prostoru, katerega smo ji odločili, marveč naj se ta prostor razdeli v več delov ali kosov in naj se kos za kosom popase.

Kjer bi gospodarstvene, kakor krajevne razmere ne dopuščale razdelitev pašnika za pašo po baži pašne živine, naj se vrsti pašna živina, kakor to letni čas in jakost pašnika kaže. Po govedi se popase prostor lahko z ovcami ali žebeti.

Kjer pa ni priporočljivo, da bi se goveja živina čredila t. j. vrstila v paši z ovcami ali žebeti in je pravilna menjava v porabi paše z različno pašno živino toraj nemogoča, naj se n. pr. skupno z govedo pasejo žebeta ali ovce, zraven prešičev naj se pasejo gosi.

Za prešiče naj se vsigdar določi posebna paša, ktero naj se razdeli v nekaj kosov, da se en čas na enem, en čas na drugem kosu pasejo in se med tem časom prvi kos zopet lahko obraste. Gosi pasejo naj se skupno s prešiči. (Konec prih.)

Kmetijske novice in izkušnje.

Kako se zdravi goved, ki je rog zgučila?

Pogostoma se pripeti, da si vol ali krava vlomi rog, bodi-si da se je žival bodla ali sunila proti steni itd.

Ako je rog le odlomljen, se lahko ozdravi s tem, da se krog krvavečega nastavka ovije platnena cunjka ki se je v kisu in žganju namočila. Drugi dan se ta ovitek odvzame in nadomesti z drugim trakom, ki se je namazal s kotranom in s tem se obveže ranjeni del, da se ta obvaruje zunanjih nadaljnjih škod.

Težavnije pa je, če je tudi rožni nastavek nalomljen. V tem slučaju rana močno krvavi, tako da živina celó topa postati more. Če se rožni nastavek še saj malce drži, zamore še zarasti se, če pa je popolnoma odlomljen, prične rana gnojiti se. V tem slučaju se v rano položi prediva namočenega v kisu ali

tudi v raztoplini galuna ter se večkrat posebno poleti spira z vodo, v kateri se je kaj grenkega skuhalo, na pr. vrbove skorije ali hrastovih šišk.

Kako odvzeti zaduhlemu žitu zopern duh.

Posebno letos, ko je deževje v nekaterih krajih neprenehoma bilo, ima nekatero žito duh po zaduhlemem ali plesnivcu. Bati se je posebno to pri prosu, ajdi in tudi koruzi, če se je vlažno spravilo v hram, ki je malo zračen. Če je še malo zaduhlo, moremo popraviti to s tem, da prav pogostoma premetavamo tako žito ter da ga prav natanko raztegnemo in za to skrbimo, da po njem močen preprih vleče. Če pa je žito uže zelo smrdljivo, da se je bati gnjenja, je treba pomagati si z ogljem, katerega se vzame pol litra na hektoliter zaduhlega žita. Leseno oglje mora biti fino v prah stolčeno in na gostem situ presejano ter se kolikor je le mogoče enakomerno pomeša med žito. Tako pustimo z ogljem mešano žito skoz 14 dni in potem se dobro osušeno žito osnaži oglja na kaki veternci in če ni drugače, da se opere, posuši in v mlin dá. V nekaterih slučajih, ko je bilo žito zelo zaduhlo, se mora po 14 dneh še en pot ponoviti omejneno delo.

Zopet drugi imajo navado odpravljati zadublost od žita tako-le: Zaduhlo žito se spravi v plavnik ali čeber in se nalije toliko vroče vode, da stoji nad žitom. Ko se je vroča voda ohladila, odcedi se in žito se spravi na solnce, da se posuši.

Poročilo o skušnji na podkovski šoli na c. kr. deželno vlado.

Skušnje iz podkovstva v tukajšnji podkovski šoli vršile so se pred izpraševalno komisijo dné 28. in 30. junija t. l., in sicer 28. za kovače, kateri niso obiskavali šole. 30 pa za učence podkovske šole. Po predloženih izkazih oglasilo se je 19 kovačev, in sicer 16 prvi-krat, 3 ponavljali so skušnjo, ker so bili propali pri skušnji meseca junija 1885. leta. Pri skušnji pokazalo je le 10 kovačev zadostno znanje v praktičnem in teoretičnem podkovstvu, osem mlajših kovačev je bilo pa tako malo izvežbanih, da jih komisija ni mogla potrditi. Od onih treh kovačev, kateri so ponavljali skušnjo, je eden med skušnjo odstopil, ostala dva bila sta potrjena. Objavil sem imena nepotrjenih kovačev onim c. kr. okrajnim glavarstvom, v katerih poslujejo, s predlogom, da bi smeli do junija prihodnjega leta kovati še konje, a ukaže naj se jim, da gotovo ponavljajo skušnjo.

Učencev bilo je v I. tečaju 11, od teh imelo je 5 državno podporo, 1 Hrvat podporo od kr. hrvatske vlade, 5 izšolalo se jih je na svoje stroške. Vsi so z dobrim, deloma izvrstnim vspehom prestali skušnjo iz podkovstva, kakor tudi iz nauka ogledovanja klavne živine in mesa.

Podpisani si usoja na konci svojega poročila naređiti še sledeče opazke:

Izpraševalna komisija je bila posebno zadovoljna z sijajnim vspehom skušenj učencev podkovske šole, kateri bodo gotovo koristili v svoji stroki sodeželanom. Žalosten bil je pa vspeh pri kovačih, kateri se niso vežbali v kaki šoli.

Visoko c. kr. deželno vlado opozoriti mi je dolžnost, da se vsakokrat oglašajo k tem skušnjam tudi prav mladi kovači, katerim bi c. kr. okrajna glavarstva ne smela dovoliti, začeti kovaške obrti, preden se ne

izkažejo, da so obiskavali podkovsko šolo, sicer se bode le težko povzdignilo podkovstvo v naši deželi na višo stopinjo.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški,

vodja podkovske šole in prvosodnik izpraševalne komisije.

Razpis cesarske štipendije za kmetijsko šolo „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu pri Dunaji.

Nj. c. kr. apostoljsko veličanstvo presvitli cesar so darovali iz svoje privatne kase za kmetijsko šolo „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu za prihodnji triletni tečaj od 1886/7 l. počenši eno ustanovo (štipendijo) po 250 gold. na leto.

Za sprejem v to šolo je treba:

1. Dovoljenja starišev ali oskrbnikov;

2. starosti najmanj 16 let;

3. dokazov o taki šolski izobraženosti, kakoršnih je pridobiti po dobro dovršenih spodnjih štirih razredih javnih srednjih šol.

Zelo želeti je tudi dokaza o kakih dejanskih na kakem kmetijstvu pridobljenih vednostih.

Prosilci za to ustanovo naj svoje prošnje s potrebnimi prilogami vložijo najdalje do 31. avgusta t. l. pri vodstvu „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu, od ktere se dobivajo tudi zavodovi programi.

Štipendisti plačevanja šolnine niso oproščeni.

Od c. kr. ministerstva poljedelstva.

Tržne cene.

V Kranji, 26. julija 1886.

Na današnji trg je došlo 103 glav goveje živine in 94 prešičev.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hektol.	6	28	Ajda, hektol.	4	35
Rež,	5	20	Slama, 100 kil	—	—
Oves	2	92	Seno,	—	—
Turšica	1	60	Špeh, fr. kila	—	56
Ječmen	4	39	Živi prešiči, kila	—	—

V Ljubljani, 24. julija 1886.

Povprečna cena.

	Trg	Magaz.		Trg	Magaz.
	gl.	gl.		gl.	gl.
	kr.	kr.		kr.	kr.
Pšenica, hektol.	6 50	7 27	Sur. maslo, kila	—	90
Rež	4 87	6 10	Jajca, jedno	—	2
Ječmen	3 90	4 93	Mleko, liter	—	8
Oves	3 25	3 22	Gov. meso, kila	—	64
Soršica	—	6 47	Telečje meso,	—	50
Ajda	4 57	4 90	Prešič. meso,	—	60
Proso	4 87	4 90	Koštrun	—	34
Koruzna	4 87	5 16	Kuretina, jedna	—	54
Krompir, 100 kil	3 57	—	Golobje, jeden	—	20
Leča, hektoliter	10	—	Seno, 100 kil	2	41
Grah	10	—	Slama,	2	67
Fižol	10	—	Drva, trde, sež.	6	40
Gov. mast, kila	1	—	„ mehke,	4	15
Svinska mast	—	66	Vino, rud., 100 l.	—	24
Špeh, fr.	—	60	„ belo,	—	20
„ prek. „	—	70			